

## Obsah

|                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|
| KAPITOLA I .....                                                            | 9  |
| VZNIK EKONOMIE JAKO VĚDY .....                                              | 9  |
| 1. Vznik a rozvoj ekonomického myšlení .....                                | 9  |
| 2. Merkantilismus a fyziokraté .....                                        | 10 |
| 3. Pracovní teorie hodnoty .....                                            | 11 |
| KAPITOLA II .....                                                           | 12 |
| VZNIK TEORIE SUBJEKTIVNÍ HODNOTY .....                                      | 12 |
| 1. Vznik teorie subjektivní hodnoty .....                                   | 12 |
| 2. Proces racionálního výběru spotřebitele .....                            | 12 |
| 3. Paradox hodnoty .....                                                    | 15 |
| 4. Indiferenční analýza .....                                               | 16 |
| 5. Přebytek spotřebitele .....                                              | 19 |
| KAPITOLA III .....                                                          | 23 |
| TRŽNÍ MECHANISMUS .....                                                     | 23 |
| 1. Cambridgeská škola jako pokračovatelka teorie mezního užitku .....       | 23 |
| 2. Podmínky vzniku trhu .....                                               | 23 |
| 3. Trhy a jejich druhy .....                                                | 23 |
| 4. Fungování trhu .....                                                     | 24 |
| 5. Úloha ceny v tržním mechanismu .....                                     | 25 |
| 6. Bariéry trhu .....                                                       | 26 |
| KAPITOLA IV .....                                                           | 28 |
| POPTÁVKOVÁ FUNKCE A JEJÍ ELASTICITA .....                                   | 28 |
| 1. Poptávková funkce jako behaviorální křivka .....                         | 28 |
| 2. Faktory ovlivňující poptávku .....                                       | 30 |
| 3. Pohyb podél křivky poptávky a pohyb (posun) křivky poptávky .....        | 30 |
| 4. Cenová elasticita poptávky .....                                         | 31 |
| 5. Měření cenové elasticity poptávky .....                                  | 33 |
| a) algebraické měření elasticity lineární poptávkové křivky .....           | 33 |
| b) geometrické měření elasticity lineární poptávkové křivky: .....          | 34 |
| c) elasticita bodů nelineární poptávkové křivky .....                       | 38 |
| 6. Vliv elasticity poptávky na změny celkového příjmu z prodeje .....       | 39 |
| 7. Křížová cenová elasticita poptávky a důchodová elasticita poptávky ..... | 42 |
| KAPITOLA V .....                                                            | 43 |
| NABÍDKOVÁ FUNKCE A JEJÍ ELASTICITA .....                                    | 43 |
| 1. Nabídková funkce .....                                                   | 43 |
| 2. Faktory ovlivňující nabídku .....                                        | 44 |
| 3. Pohyb podél křivky nabídky a pohyb (posun) křivky nabídky .....          | 44 |
| 4. Cenová elasticita nabídky .....                                          | 46 |
| 5. Cenová elasticita nabídky v různých časových obdobích .....              | 47 |
| 6. Vztahy mezi proměnnými a použití grafů v ekonomii .....                  | 47 |

|                                                                                                      |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| a) vztahy mezi proměnnými .....                                                                      | 47 |
| b) směrnice a sklon přímky .....                                                                     | 48 |
| c) směrnice a sklon křivky .....                                                                     | 49 |
| KAPITOLA VI .....                                                                                    | 51 |
| FUNGOVÁNÍ TRŽNÍHO MECHANISMU .....                                                                   | 51 |
| 1. Tržní rovnováha a rovnovážná cena .....                                                           | 51 |
| 2. Utváření tržní rovnováhy v závislosti na interakci elasticity poptávky a elasticity nabídky ..... | 54 |
| 3. Aplikace elasticity poptávky a nabídky .....                                                      | 56 |
| a) dopad daně na cenu statků a množství .....                                                        | 56 |
| b) netržní zásahy do tvorby cen .....                                                                | 58 |
| c) nabídková křivka při konstantních jednicových nákladech .....                                     | 59 |
| d) rostoucí náklady a klesající výnosy .....                                                         | 60 |
| e) dokonale nepružná nabídka .....                                                                   | 60 |
| f) zpět zakřivená nabídková křivka .....                                                             | 61 |
| g) chování ceny a množství při: .....                                                                | 62 |
| neelastické poptávkové křivce .....                                                                  | 62 |
| elastické poptávkové křivce .....                                                                    | 62 |
| KAPITOLA VII .....                                                                                   | 63 |
| TEORIE FIRMY .....                                                                                   | 63 |
| 1. Mezní produktivita výrobních faktorů .....                                                        | 63 |
| 2. Výnosy z rozsahu a zákon klesajících výnosů .....                                                 | 63 |
| 3. Charakteristika produkční funkce .....                                                            | 65 |
| 4. Fixní a variabilní vstupy .....                                                                   | 67 |
| 5. Výroba v krátkém období .....                                                                     | 67 |
| 6. Celkový, mezní a průměrný produkt .....                                                           | 70 |
| 7. Vztahy mezi křivkami celkového, mezního a průměrného produktu .....                               | 73 |
| 8. Výroba v dlouhém období .....                                                                     | 74 |
| 9. Mezní míra substituce .....                                                                       | 76 |
| KAPITOLA VIII .....                                                                                  | 79 |
| Tvorba cen výrobních faktorů .....                                                                   | 79 |
| 1. Výchozí otázky .....                                                                              | 79 |
| 2. Zdroje diferenciacce důchodů .....                                                                | 79 |
| 3. Mezní (fyzický) produkt .....                                                                     | 80 |
| 4. Příjem z mezního produktu .....                                                                   | 81 |
| 5. Poptávka po výrobních faktorech .....                                                             | 82 |
| 6. Nabídka výrobních faktorů .....                                                                   | 83 |
| 7. Mezní produktivita .....                                                                          | 84 |
| KAPITOLA IX .....                                                                                    | 87 |
| ANALÝZA NÁKLADŮ .....                                                                                | 87 |
| 1. Druhy nákladů .....                                                                               | 87 |

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2. Mezní náklady (marginální) .....                                       | 89  |
| 3. Průměrné náklady .....                                                 | 89  |
| 4. Náklady příležitosti .....                                             | 91  |
| KAPITOLA X .....                                                          | 92  |
| KONKURENCE .....                                                          | 92  |
| 1. Charakteristika a podmínky fungování dokonalé konkurence .....         | 92  |
| 2. Charakteristika a podmínky fungování nedokonalé konkurence .....       | 93  |
| 3. Druhy nedokonalé konkurence .....                                      | 94  |
| 4. Zdroje tržní nedokonalosti .....                                       | 95  |
| a) nákladové podmínky .....                                               | 96  |
| b) překážky kladené konkurenci .....                                      | 96  |
| KAPITOLA XI .....                                                         | 98  |
| CHOVÁNÍ FIRMY V DOKONALÉ KONKURENCI .....                                 | 98  |
| 1. Maximalizace zisku .....                                               | 98  |
| 2. Minimalizace ztráty .....                                              | 101 |
| 3. Bod zastavení činnosti firmy .....                                     | 103 |
| 4. Nabídková křivka firmy jako pravá část křivky mezních nákladů MC ..... | 105 |
| 5. Dlouhodobá nabídka v konkurenčním odvětví .....                        | 105 |
| 6. Efektivnost dokonale konkurenční ekonomiky .....                       | 107 |
| 7. Klesající náklady a zhroucení dokonalé konkurence .....                | 109 |
| KAPITOLA XII .....                                                        | 110 |
| ANALÝZA MONOPOLU .....                                                    | 110 |
| 1. Vznik teorie nedokonalé konkurence .....                               | 110 |
| 2. Mezní příjem a celkový příjem monopolu .....                           | 110 |
| 3. Maximální zisk .....                                                   | 114 |
| 4. Minimální ztráta .....                                                 | 118 |
| 5. Nedokonalá konkurence a zisk v dlouhém období .....                    | 118 |
| 6. Společenská ztráta způsobená monopolem .....                           | 120 |
| KAPITOLA XIII .....                                                       | 121 |
| HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA NA OCHRANU KONKURENCE .....                          | 121 |
| 1. Chování monopolu a oligopolu .....                                     | 121 |
| 2. Způsoby regulace .....                                                 | 122 |
| 3. Regulace monopolní ceny .....                                          | 122 |
| 4. Alternativní postup velkých firem .....                                | 123 |
| 5. Kdo je na trhu pánem aneb magická moc reklamy .....                    | 124 |
| KAPITOLA XIV .....                                                        | 126 |
| CHOVÁNÍ FIRMY V MONOPOLISTICKÉ KONKURENCI .....                           | 126 |
| 1. Charakteristika monopolistické konkurence .....                        | 126 |
| 2. Maximalizace zisku a minimalizace ztráty firmy v krátkém období .....  | 127 |
| a) maximalizace zisku v krátkém období .....                              | 127 |
| b) minimalizace ztráty v krátkém období .....                             | 128 |

|                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3. Uzavření firmy v podmínkách monopolistické konkurence.....                                             | 129 |
| 4. Dlouhodobá rovnováha a bod vyrovnání firmy v monopolistické konkurenci .....                           | 130 |
| 5. Modely monopolistické konkurence.....                                                                  | 132 |
| a) Chamberlinův model .....                                                                               | 132 |
| b) prostorový model monopolistické konkurence .....                                                       | 135 |
| c) diferenciacce produktu .....                                                                           | 136 |
| KAPITOLA XV .....                                                                                         | 139 |
| OLIGOPOL.....                                                                                             | 139 |
| 1. Vznik a rozvoj teorie oligopolu .....                                                                  | 139 |
| 2. Charakteristika oligopolu.....                                                                         | 139 |
| 3. Volba strategie .....                                                                                  | 141 |
| 4. Koluzivní oligopol .....                                                                               | 141 |
| 5. Oligopol s dominantní firmou.....                                                                      | 143 |
| 6. Model oligopolu se zalomenou poptávkovou křivkou .....                                                 | 145 |
| 7. Teorie her .....                                                                                       | 147 |
| KAPITOLA XVI .....                                                                                        | 150 |
| TEORIE J. M. KEYNESE A JEJÍ ODEZVA V KLASICKÉ EKONOMII .....                                              | 150 |
| 1. Hospodářské pozadí vzniku teorie.....                                                                  | 150 |
| 2. Základní charakteristiky teorie J. M. Keynesa .....                                                    | 150 |
| 3. Model investičního multiplikátoru.....                                                                 | 152 |
| 4. Neokeynesiánství .....                                                                                 | 154 |
| 5. Základní charakteristiky klasického směru.....                                                         | 156 |
| 6. Porovnání obou přístupů.....                                                                           | 159 |
| 7. Alternativní názory na chování firem a konfrontace koncepcí obou směrů<br>v hospodářské politice ..... | 160 |
| 8. Shrnutí výchozích postojů obou směrů.....                                                              | 164 |
| KAPITOLA XVII.....                                                                                        | 165 |
| EKONOMETRIE .....                                                                                         | 165 |
| 1. Vznik ekonometrie a používané postupy.....                                                             | 165 |
| 2. Empiricko - statistické metody .....                                                                   | 168 |
| 3. Operační výzkum.....                                                                                   | 170 |
| Použitá literatura.....                                                                                   | 172 |